

171. Gara határa

(Bács-Kiskun megye) B, Sza, Kö, Kú

2010. március 22-én és 26-án végeztünk terepbejárásokat Nagybaracska, Gara és Hercegszántó községek szennyvízcsatornázásának kiépítése kapcsán. A tervezett nyomvonal belterületen mindhárom település esetében a meglévő utcahálózatot követte. Garán a meglévő szennyvíztelepet is fejleszteni tervezték. A terepen a 42 km hosszú nyomvonal mindkét oldalát 20-20 m szélességben vizsgáltuk.

A munka során két, már ismert lelőhelyet érintettünk (Kossuth u. 23., Partizán u. 41.) és két újat találtunk: *Hunyadi utca Ny-i széle* (KÖH 73103), *Szennyvíztelep* (KÖH 73105). Leletanyaguk alapján őskori, bronzkori, szarmata, középkor-kora újkori felszíni telepnyomokként azonosítottuk őket.

Munkatársak: Rózsa Gábor, Alács Attila, Sultis László technikusok, Weisz Attila geodéta, Molnár Zsolt geodéziai asszisztens.

PARDITKA GYÖRGYI

172. Garbolc határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Sza, Á

2010. március 9–10-én helyszíni szemlét végeztünk a tereprendezéssel érintett területeken, melynek során nyolc új lelőhelyet regisztráltunk.

Országhatár 1. (KÖH 74183): A magyar-román országhatár osztja ketté, K-i fele Szárazberek/Bercu területére esik, így szélessége nem határozható meg. Hossza 210 m, ÉK-DNy irányú, leletanyaga bronzkori és császárkori kerámia és egy kisméretű, nyomott gömb alakú zöld üvegpasztagyöngy.

Országhatár 2. (KÖH 74187): A magyar-román országhatár és a Túr töltése között, a Sziget-háti-csatorna K-i végének magasságában található. K-Ny irányú, kiterjedése 200×270 m, leletanyaga késő bronzkori cserepek, orsógomb, tengeri kagyló.

Országhatár 3. (KÖH 74191): A Túr töltésének nagy kanyarjától közvetlenül D-re húzódik ÉK-DNy irányban egy szilvás és egy almás zártkert között. Kiterjedése 140×260 m, leletanyaga bronzkori, császárkori és Árpád-kori kerámia.

Országhatár 4. (KÖH 74193): Közvetlenül az országhatártól és a Szárazberekre vezető dűlőúttól Ny-ra, egy gyümölcsöstől DNy-ra fekszik. ÉK-DNy irányú, leletanyaga császárkori cserepek.

Sár-Égertől északra (KÖH 74197): A Sár-Éger és a Sziget-háti-csatorna szögében található; ÉNy-DK irányú, leletanyaga bronzkori kerámia, patics és fenőkötőredékek.

Sziget-háti-csatorna a) és b) (KÖH 74169, 74173): A Sziget-háti-csatorna szeli ketté, egy távvezeték közelében, attól KÉK-re. A K-Ny irányú lelőhely kiterjedése 260×500 m, leletanyaga bronzkori, császárkori és Árpád-kori cserepek, kerámiasalak, gyepvasérc, kovaszilánk.

Sziget-háti-csatornától délre (KÖH 74175): A csatornától D-re kb. 180 m-re, a falu centrumának kertjeitől

közvetlenül É-ra találtuk. Nyugati széle egy zárt almáskertbe nyúlik; ÉNy-DK irányú, kiterjedése 120×310 m, leletanyaga késő bronzkori és császárkori(?) kerámia.

Szilvás (KÖH 74179): A Sziget-háti-csatornától É-ra, a Hajcsár út és a Túr töltése között fekszik. É-D irányú, kiterjedése 100×150 m, leletanyaga késő bronzkori cserepek.

Munkatársak: Fábrián László, Váradi Tibor etnográfusok (Csengeri Múzeum), Bocz Péter régésztechnikus, Tompa György régész (Jósa András Múzeum).

PINTYE GÁBOR

173. Garé, Pusztá

(KÖH 69123)

(Baranya megye) U

A feltárást 2010. július 8–12. között végeztük el a Túrony és Garé települések közé eső területen, a 064/21–24, 064/31–32 hrsz.-ú ingatlanokon. A régészeti kutatást a Városföld és Drávaszerdahely között építendő gázvezeték tette szükségessé. A nyomvonalban lehumuszolt 527 m²-ből 193 m² volt régészeti objektumokkal fedett.

A lelőhely az 58. sz. főúttól Ny-ra, a Túrony és Garé közötti műúttól közvetlenül D-re található. A gépi humuszolás és nyésés során a lelőhely É-i végében 4 régészeti objektum (3 gödör és 1 árok) került elő, amelyek szerény leletanyaguk alapján a neolitikum időszakára keltezhetőek. Déli irányba haladva a lelőhelyen újabb objektumok nem kerültek elő, ezért a terület további részét szondázva kutattuk, de itt sem észleltünk további régészeti objektumokat. A lelőhely valószínűleg K-Ny-i irányú, a gázvezeték nyomvonalára merőleges.

Augusztus 26. és szeptember 3. között elvégeztük a gázvezeték-fektetés földmunkáinak megfigyelését. A nyesett 3035 m²-ből régészetileg pozitív 804 m² volt. A korábban feltárt lelőhelyrészhez kapcsolódóan attól DNy-i irányban észleltünk számos újabb régészeti jelenséget. A gödrök nagy része hosszúkás formájú, ismeretlen rendeltetésű objektum, melyeket ároknak nem lehet nevezni. A gödörbokok kis mennyiségű, durva leletanyaga alapján őskorinak lehet meghatározni a telepmaradvány korát. Ez alapján tehát az itt feltárt jelenségek egyértelműen a HT-87 lelőhelyhez tartoznak, amely egy nagy kiterjedésű, de nagyon szegényes leletanyagú őskori (valószínűleg neolitik) település.

Munkatársak: Vadas Lívia, Orbán Gábor, Simó Attila, Bósz Attila, Birkás Péter, Zsubori István, Bodródi Miklós régésztechnikusok.

LIGNER JÁCINT

174. Gárdony, Tompa köz

(KÖH 57162)

(Fejér megye) R, Kö

Gázvezeték-bővítés során a Tompa köz és a Szabadság út területén régészeti megfigyelést végeztünk 2010. március 16–19 között. A Tompa közben végzett gépi

földmunkák után kézi erővel mélyítették tovább az árkot. Lapátolás közben, az árok két oldalán jól látható volt több szürkésbarna beásás nyoma, melyet a helyszínen kézi bontással végeztünk el. Körülbelül 1 m 40 cm mélységben feltört a talajvíz. Felületben két objektumot találtunk, az egyik mintegy 3 m széles, valószínűleg gödör és egy keskenyebb 60–80 cm átmérőjű, valószínűleg árok.

A leletanyag alapján középső rézkori, a Balaton-Lasinja kultúrához köthető leletek kerültek elő. Az egyik lelet félgömbös alakú, kiöntőtégely (olvasztótégely), nyélrészén hengeresen megerősített, átluggatott. Rendkívül jó minőségű, töredékes lelet, rézkori telepjelenségre utal; ilyen és ehhez hasonló leletek csak nagy kiterjedésű telepekre jellemzőek. A rézkori telepjelenségek jellemzője a nagy felületű, szórványos jellegű szóródás, ezért arra gondolhatunk, hogy a Gárdony-patak partjáig tarthat a lelőhely. A lelőhely kiterjedését a helyszínen nem tudtuk megállapítani; pontos meghatározása csak nagy felületű feltárás alapján lehetséges.

A gázárok többi területén nem találtunk objektumot, azonban szórványlelet több is előkerült, köztük középkori (16. sz.) kerámia is.

PRANDER PÉTER

175. Gic, Szőke-domb alatt (KÖH 74255)

(Veszprém megye) Kö

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli idényben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Gic területén egyetlen új lelőhely került elő a Sokorói-Bakony-értől É-ra emelkedő dombon.

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

176. Gógánfa határa

(Veszprém megye) Ró, Kö

Szennyvízhálózat fejlesztéséhez kapcsolódó terepbejárást végeztünk Sümeg ÉNy-i részén és a tőle ÉNy-ra fekvő települések területén. A tervezett nyomvonal csak kisebb része volt bejárható, nagyobb része gabonaföldeken haladt át, amelyek területét az aratás előtt nem tudtuk átvizsgálni. Terepi megfigyelésre egyedül a kukoricával bevetett mezőgazdasági területek voltak alkalmasak. A belterületeken, beépített környezetben futó részeken is csak néhány esetben, a házak között és az utcák mentén fekvő kisebb-nagyobb kukoricásokban lehetett hagyományos terepbejárást folytatni. Összesen 16 új lelőhelyet regisztráltunk.

Gógánfa területén három lelőhelyet azonosítottunk. A település D-i végén, a Tihany utcától és a vágóhídtól K-re, a Marcal folyását követő É-D-i irányú dombvonu-

lat Ny-i lejtőjén középkori kerámiatöredékek jeleztek a lelőhelyet (*Tihany utca déli vége*, KÖH 75589), nagysága 350×130 m. A sportpályától DK-re, a Petőfi utca Ny-i oldalán, a Marcal irányába Ny felé lejtő domboldalon szórványosan római kori és középkori edénytöredékek találhatók (*Sportpályától DK-re*, KÖH 75591), nagysága 250×200 m. Közvetlenül a Marcal K-i partján, a településről Ny felé kivezető műút É-i oldalán, egy alacsony dombháton őskori és középkori edénytöredékeket figyeltünk meg (*Marcal K-i partja*, KÖH 75593), nagysága 110×100 m.

Munkatárs: Koller Melinda régész.

KOVÁCS FERENC

177. Gödöllő, Szabadság tér (KÖH 26014)

(Pest megye) Á, Kk

2010. szeptember–novemberben folytak Gödöllőn a Szabadság tér rekonstrukciós munkái, amelyek során a közművek cseréjét és a burkolat felújítását végezték.

Az 50/70–80/110 cm mélyen kiásott ivóvíz, csapadékvíz, elektromos kábel, gázvezeték árkokban újkori töltött talaj jelentkezett, ezeknél a régészeti leleteket tartalmazó rétegeket nem érték el.

A Szabadság tér Ny-i, Dózsa Gy. út melletti részén, az orvosi rendelő mögött kiásott, 4 m mély szennyvíz csatorna árkának metszetében 2 m mélyen tömör, fekete, agyagos réteg jelentkezett, felső részében faszén- és paticsdarabakkal. A tetején 5–10 cm vastag, vörösre égett agyagcsík húzódtott. A fekete, agyagos rétegből egy késő középkori vagy újkori korsó darabjait sikerült kiszedni. Ugyanezen árokszakasznál a kidobott földből emberi koponya és néhány vázcsont (bordák, két láb-szárcsont) került elő. A munkagép által megbolygatott váz pontos helyét sajnos már nem lehetett megállapítani, beásás (sírfolt) az árokkalban nem rajzolódott ki.

A szennyvízcsatorna-árok orvosi rendelő mögötti szakaszánál a kidobott földből Árpád-kori tagolt fazékeremet gyűjtöttem.

KÓVÁRI KLÁRA

178. Gödöllő, Thegze Lajos utca (KÖH 26005)

(Pest m.) Sza, Á

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága áruház építését megelőző feltárást végzett a 6270/22 és 6270/23 hrsz.-ú ingatlanokon 2010 márciusában. A területen ismert régészeti lelőhely található: MRT 13/3 (kézirat), Szil-háti-dűlő. A 2009. évben végzett próbaásatás során lehatároltuk a lelőhelyet. A mintegy 8976 m²-ből 3357 m²-t tárhattunk fel, ennyi esett a mélyítéssel érintett területbe (épület alatt). A tervezett parkolók s bevezető utak alatt nem áshattunk, pedig ott elfedésre kerül a lelőhely. A megelőző feltárás során előkerült 37 új objektum és a próbaásatás korábbi 45 objektumából most